



מאמר כי תצא למלחמה על אויבך

א כי תצא למלחמה על אויבך. ר"ש פתח, וזנח ישראל טוב אויב ירדפו. מאי זנח ישראל טוב, דא יצר הטוב, דשלמה מלכא קרייה טוב. דכתיב, טוב ילד מספן וחכם. אויב ירדפו, דא יצר הרע, דאיהו שנאיא דב"נ, דשלמה מלכא קרייה שונא. דסגיאין שמקן אית ליה, דכתיב, אם רעב שנאף האכילהו לחם. ודא היא אורייתא קדישא. כד"א, לכו לחמו בלחמי. **ב** וע"ד בעי ב"נ לשנוואה מלין דאורייתא עליה, בגין דיהא תבירא ביה, דלית ליה קטרוגא ליצר הרע, אבר מלין דאורייתא. וע"ד כתיב, והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך. על תרי יצריך.

חלופי גרסאות

א נ"א כד (קראקא).

ט ויצא שפד. (דברים ו) ואתחנן קמה קנג זהר חדש דף צ' טור א'.

מסורת הזהר

(א) (דברים כא). (ב) (הושע ח) ג) (קהלת ד) וירא שכנ.

(ד) (משלי כה) וישלח קפח תקיח ד' קיו ט"ב. (ה) (שם

ט) ויצא שפד. (ו) (דברים ו) ואתחנן קמה קנג זהר חדש דף צ' טור א'.

הסולם

כי תצא למלחמה על אויבך

התורה הקדושה. כמו שאתה אומר, לכו לחמו בלחמי.

מאמר

מאמר כי תצא למלחמה על אויבך

א כי תצא למלחמה על אויבך: ר"ש פתח, זנח ישראל טוב אויב ירדפו. מהו, זנח ישראל טוב. זה הוא היצר הטוב, ששלמה המלך קראו טוב. שכתוב, טוב ילד מספן וחכם. שהוא היצר הטוב. אויב ירדפו, זהו היצר הרע, שהוא אויב האדם. ששלמה המלך קראו שונא, שהרבה שמות יש לו, שכתוב, אם רעב שונאך האכילהו לחם. ולחם, זו היא

על שני יצריך. שהם שני לבבות. א"ל

(דפו"י דף נ"ח ט"ד)

ב זהר **כי תצא** חדש

(ג) א"ל רבי יהודה, יצור הטוב מאי בעי מלין דאורייתא. א"ל, יצור הטוב אתעטר בהו, ויצור הרע אתכנע בהו.

(ד) וע"ד פי תצא למלתמה על איביך דא איהו יצה"ר. דאנן צריכין למיפק לקבליה במלין דאורייתא, ולקטרגא ליה, וכדין יתמסר בידא דב"נ. כמה דאתמר, ונתנו ה' אלהיך בידך ושבת שבי.

(ה) א"ר שמעון, ווי על דא, ווי על דא, פתחת עבד פי ימלוך ונבל פי ישבע לחם. דהא יצור הטוב אשתפאי בידיה, ואיהו מלך עליה.

(ו) אשת יפת תאר, דא היא נשמתא. כד"א, אשה יראת ה' היא תתהלל. דהא בכל יומא ויומא, אינון סיען ומנהיגין דנשמתינן, ואינון סיען ומנהיגין דיצור הרע, אינון בקטרוגא תדינא, מקטרגין אלין באלין, וכל שייפין דגופא בצערא בינייהו, בין נשמתא ובין יצור הרע.

(ז) והבאתה אל תוך ביתך, דאתתרכת מתמן. וישפחה פי תירש גברתה. וכבר אוקימנא מלין. וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה, ותדפי מההוא זיהמא דאטיל בה נחש.

(ח) והסירה את שמלת שביה, מאינון כסו דמסאבא וויגין בישין מחובא דעגלא. דהא בקדמייתא הויא להו לבושי קודשא, דקבילו בטורא דסיני. וכד עבדו ית עגלא, אעדו מנייהו אינון לבושי יקר, דכתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב.

חלופי גרסאות

ב נ"א דאיהו (קראקא). ג נ"א הוייאן ליה (קראקא).
הדש דף צא ט"ד. י' (שמות לג) ב"ב רצד.

מסורת הזהר

(ז) (משלי ל) ת"ז ד' ב. ז"ח בראשית אות קפד. ח) (שם לא) חיי שרה יז פקודי שסה ת"ז בהקדמה ד' ה: לעיל כי תשא אות עד. ט) (שם ל) בשלח זהר

הסולם **מאמר** **כי תצא למלחמה על אויביך**

(ג) א"ל רבי יהודה וכו': אמר לו רבי יהודה, היצר הטוב למה צריך דברי תורה. אמר לו, היצר הטוב מתעטר בדברי תורה. והיצר הרע נכנע ע"י דברי תורה.

(ד) וע"ד כי תצא וכו': וע"כ, כי תצא למלחמה על אויביך, זה הוא היצר הרע, שאנו צריכים לצאת כנגדו עם דברי תורה, ולצרור אותו, ואז יהיה נמסר בידי האדם. כמו שנאמר, ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבי.

(ה) א"ר שמעון ווי וכו': א"ר שמעון, אוי על זה, אוי על זה. תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם. כי היצר הטוב נשבה בידו של היצר הרע, והוא מלך עליו.

(ו) אשת יפת תואר: זו היא הנשמה. כמו שאתה אומר, אשה יראת ה', שהיא הנשמה, (דפו"י דף ג"ח ט"ד)

(ז) והבאתה אל תוך ביתך: היינו הבית שגורשה משם. שעל זה נאמר ושפחה כי תירש גבירתה. שהשפחה, שהיא היצה"ר, נכנסה אל הבית, והגברת, שהיא הנשמה גורשה משם. ועתה חזר והביא את הנשמה אל הבית, וכבר העמדנו הדברים. וגילחה את ראשה ועשתה את צפורניה, היינו שתטהר מאותה הוזהמא שהטיל בה הנחש. בנשמה.

(ח) והסירה את שמלת שביה: היינו מאלו לבושי הטומאה, והמינים הרעים שהיו לה

זהר כי תצא חדש ג

ט ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, דא היא נרמא דאלול, דביה סליק משה לטורא, למבעי רחמין קמי קב"ה, בגין דישתביק לישראל על דחובא דעגלא. ובגין דא ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, בגין דגלי ערניתא דקב"ה וערניתא דאורייתא. ד"א, ערות אביך וערות אמה לא תגלה. ועל דא אמר, פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך.

י והווי ישראל רחיקין ממלכא פל ההוא זמנא, עד יומא דכפורי, דנחית משה * מן טורא, והווי ישראל בתעניתא פל ההוא יומא. וכדין אתדבק מלכא במטרוניתא. ד"א, ואחר בן תבוא אליה ובצליתה והיתה לה לאשה.

יא וגזרו קיימא עם קב"ה, דלא יפלחון עוד פולחן נוכראה. ד"א הנה אנכי ברית נגד פל עמך וגו'. וכתוב תמן, אלהי מסכה לא תעשה לה. ועל דא ומכר לא תמכרנה בכסף, לא תשקר בנשמתך, בגין דחלן דכסף. ד"א, לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם.

יב זכאין אינון ישראל, דקב"ה גזר עליהון תעניתא ביומא דין. דכתיב, כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונכתה מעמיה. בגין דיתפפר להון פל חוביהון. דכתיב, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. עד כאן.

חלופי גרסאות

T ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א עגלא ול"ג חובא (דפוסים ראשונים). ה דנ"א ל"ג ובכתה (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

(ו) ויקרא יח) ב"א קסח לעיל אחרי אות ט. (ל) (תהלים קיט). (ח) (דברים כא). (ז) (שמות לד). תק"ה ד' צח ט"ד קו ט"ד. (ט) (שם) תצוה מט. (U) (שמות כ) יתרו תצט ת"ז תס"ו ד' צו. (9) (ויקרא כג). (צ) (שם טז) תרומה קמ.

כי תצא למלחמה על אויבך

ישראל בתענית כל אותו היום. ואז נתדבק המלך בהמלכה. כש"א, ואחר בן תבוא אליה ובעלתה והיתה לה לאשה.

יא) וגזרו קיימא עם וכו': וכתרו ברית עם הקב"ה, שלא יעבדו עוד עבודה זרה. כש"א, הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך וגו', וכתוב שם, אלהי מסכה לא תעשה לה. וע"כ, ומכר לא תמכרנה בכסף. שפירוש, לא תשקר בנשמתך בשביל אלהי כסף. כש"א לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם.

יב) זכאין אינון ישראל וכו': אשרי הם ישראל, שהקב"ה גזר עליהם תענית ביום הזה. כי כתוב, כל הנפש אשר לא תעונה בעצם היום הזה ונכתה מעמיה. כדי שיתכפרו להם כל חטאתיהם. שכתוב, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו.

הסולם

מאמר

לה מחטא העגל. כי בתחילה היו להם לבושי קודש שקבלו בהר סיני, וכשעבדו את העגל הוסרו מהם לבושי יקר אלו. שכתוב, ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר תורב.

ט) ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים: ירח ימים, היינו ירח אלול. שאז הוא זמן תשובה. שבו, עלה משה אל ההר לבקש רחמים לפני הקב"ה כדי שיכפר לישראל על חטא העגל. ומשום זה, ובכתה את אביה ואת אמה וגו', משום שגילה את ערות הקב"ה, שהוא אביה של הנשמה, וערות התורה, שהיא אמה של הנשמה. כש"א, ערות אביך וערות אמה לא תגלה. וע"ז אמר, פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך.

י) והווי ישראל רחיקין וכו': והיו ישראל רחוקים מן המלך, שהוא הקב"ה, כל אותו זמן מר"ח אלול עד יום הכפורים, שאז נשלמו ארבעים יום, וירד משה מן ההר. והיו

(דפו"י דף ג"ח ט"ד *) דף ג"ט ט"א

ד זהר כי תצא חדש

מאמר מת בלא בניס בא פעם ב' לעולם

ימדרש הנעלם

יג) רבי שמעון אמר, נפשא, דהיא משפעת דיסודא עילאה, פד איהי חבת, אשא דלעילא שלטא עליה. וזינא בזיניה. ובגופא שלטא אשא דלרע. ושלמא על כל ישראל.

יד) ומאן דאמר, דמאן דאזיל מהאי עלמא בלא בנין, דאתי זימנא אחריתי לעלמא הדין, אמר קשוט.

טו) ועוד. אינון תייבאי דשאטין באוירא, עד דמרצו חוכביהו, ובתר נכנסין פעם שניה בגוף, כדי לצרף אותו, ואם יצדק, שוב אינו נכנס פעם אחרת. ואם לאו, פעם שלישית. שנאמר, הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. ואם חס ושלום לא יצדק באלו השלשה פעמים, שוב אין לו תקנה, וזהו הכרת תפלת. ועד בעי ב"ג לאודתרא בנפשיה, דילמא אתא זימנא אחרא.

טז) ואית לנא ראיה מנדב ואביהוא, פדכתיבנא, דמיתו פלגי גופא יהו בגין דלא אנסיבו. ועוד אית לנא סמך, מענין יבמה עליה. בגין דלא ישתרש זרעיה, ולא יצטרך למיתי זימנא אחרא בגוף. ותו אוליפנא מאונן, דאמר הכתוב ביה, לבלתי נתן זרע לאחיו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ק) (איוב לג) לעי יתרו אות קכה. ר) (בראשית לח) כי ו ליג מדרש הנעלם (קראקא). ז ניא זן (קראקא) ח ניא ושלטא (מונקאטש במרובעים). ט ניא בהאי (קראקא). י ניא חלופי צו. ליג מן דמיתו עד ועוד (קראקא). כ ניא דפלגי (ירושלם). ל היג דפוס מונקאטש במרובעים ניא ליג הו בגין (ווינצ'א).

מת בלא בניס בא פעם ב' לעולם

הסולם

מאמר

עם גבר. ואם, חס ושלום, לא יצדק באלו ג' פעמים, שוב אין לו תקנה. וזהו הכרת תכרת הנפש וגו'. וע"כ צריך האדם להזהר בנפשו. אולי יבא פעם אחרת לעולם.

יג) ר' שמעון אמר וכו': רש"א, הנפש, שהיא מן שפע היסוד העליון, כשהיא חוטאת, שולטת עליה אש של מעלה. שהיא מין במינו. ובגוף שולטת אש של מטה. ושלום על כל ישראל.

טז) ואית לנא ראיה וכו': ויש לנו ראיה, מנדב ואביהו, כמו שכתבנו, שמתו משום שהיו חצאי הגוף, מחמת שלא נשאו נשים. כי איש ואשתו הם ב' חצאי הגוף הנעשים אחד. ועוד יש לנו סמך מענין יבמה יבא עליה. שהוא משום שלא נשרש זרעו, ולא יוצרך לבא לגוף פעם אחרת. ועוד למדנו, מאונן, שאמר בו הכתוב, לבלתי נתן זרע לאחיו. דהיינו זרע שאחיו יתגלגל בו. הרי שהמת בלא בניס, מתגלגל פעם שנית בבן המיבם.

יד) ומאן דאמר דמאן וכו': ומי שאומר, שמי שהולך מהעולם הזה בלי בניס, הוא בא פעם אחרת לעולם. הוא אומר אמת.

טו) ועוד אינון חייביא וכו': ועוד. אלו הרשעים, שאחד פטירתם מן העולם, הם משוטטים באויר, עד שנשלם עונשם, ואח"כ נכנסים פעם שניה בגוף, בעולם הזה, כדי לזכך אותו, ואם יצדק, שוב אינו נכנס פעם אחרת לגוף, ואם לא יצדק, נכנס פעם שלישית. שנאמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש (דפו"י דף ג"ט ט"א)

ועוד

זהר **כי תצא** חדש **ה**

יז ועוד ראיה אחרא, ^ט ילד בן לנעמי וכי לנעמי ילד, והלא רות ילדתו. אלא ללמד, שזה עובד הוא היה מחלון, ומית בלא ובנין.

יח ובגין כך תחמי, ב"ג צדיק ורע לו. דילמא זימנא אחריתי אתא לעלמא, ולא הוה זכאי כל כך, ומת בענין זה, וכדו השתא פד עאל להאי עלמא, מנפה חוביה, והדין הוא צדיק ורע לו.

יט וכמו כן רשע וטוב לו. דילמא אתא זימנא אחרא, ומת בלא בנין, והוה זכאי ולא גמור, והשתא משלם ליה מזכותיה בעלמא דין. ודא הוא ^ט כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם.

כ והא דאמרן ^ט כי ישבו אחים יחדו. רבי יצחק אמר, כי ישבו אחים, שיכירו בלבם שהם אחים. קמד"א, ^ט וישב ה' מלך לעולם. ^ט במה דאשתמודעין דהוא מלכא על כולא.

כא ומת אחד מהם ובן אין לו, הא אם הוה ליה בנין, לא אצטריך. רבי תנחום אמר רבי יוסי, יבמה יבא עליה, למאי אצטריך. דלא ^ט לאמעוטי מדמיונא דכליל כל דמיונין.

כב רבי יצחק פתח, ^ט יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו. יש

ה' צופי גרמאות

ח נ"א מוסיף מחלון וכליון ומיתו בלא בנין (ווינציא) נ"א מחלון וכליון דמיתו פלגי גופא דלא אנסיבו ומיתו בלא בנין (קראקא). נ"א מוסיף בנין וי"א מחלון לברו היה (ווינציא בטוריים). ט ה"ג הסלם נ"א כמה (דפוסים ראשונים). ט נ"א למעוטי (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

(רות ד) ת"ז תל"א ד' עה: ז"ח ד' פט ט"ג. (ת) (הושע יד) וישלה מב ז"ח בראשית אות צט ד' עג ט"א תק"ח ד' קז ט"ב קכ ט"ב ט"ג. (א) (דברים כה) ויצא קפה כי תצא צו. (ב) (תהלים כט) ב"ב שפג נח קיד תצוה קמג פקודי קכה ז"ח נח אות ס. ג) (קהלת ד) וישב קסה.

הסולם מאמר

יז ועוד ראיה אחרא וכו': ועוד ראיה אחרת. שכתוב, יולד בן לנעמי. שואל, וכי לנעמי יולד, והלא רות ילדתו. אלא שהוא ללמד, שעובד בן רות הוה הוא היה מחלון שנתגלגל בו, שמת בלא בניס. הרי שהמת בלא בניס מתגלגל פעם אחרת.

יח ובגין כך תחמי וכו': ומשום זה תראה, אדם צדיק ורע לו. כי אולי כבר היה פעם אחרת בעולם, ולא היה צדיק כל כך, ומת בענין זה. דהיינו שלא עשה תשובה. ולכן עתה כשבא לעולם גורעים ממנו חטאו, וזה הוא צדיק ורע לו.

יט וכמו כן רשע וכו': וכמו כן רשע וטוב לו. כי אולי היה פעם אחרת בעולם, ומת בלא בניס, והיה צדיק שאינו גמור, ועתה משלמים לו מזכויותיו בעולם הזה. וזה הוא, (דפו"י דף ג"ט ט"א)

מת בלא בניס כא פעם כי לעולם
כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ורשעים יכשלו בם.

כ והא דאמרן כי וגו': וזה שאמרנו, כי ישבו אחים יחדו. ר' יצחק אמר, כי ישבו אחים, פירושו, שיכירו בלבם שהם אחים כש"א וישב ה' מלך לעולם. שוישב פירושו, במה שמכירים שהוא מלך על כל.

כא ומת אחד מהם ובן אין לו: אבל אם היו לו בניס אינו צריך ליבוט. רבי תנחום אמר ר' יוסי, יבמה יבא עליה, למה צריך. הוא כדי שלא למעט מדמיון הכולל כל הדמיונות. שה"ס המלכות, שעליה נאמר, וביד נביאים אדמה. שממנה נמשכות הנשמות והמת בלא בניס, ממעט התפשטות הנשמות לעולם מן המלכות, ונמצא ממעט אותה.

כב רבי יצחק פתח וכו': רי"פ, יש אחד

ו זהר כי תצא חדש
אָתָּה, דִּין הוּא ב"נ דִּיתְפַּטֵּר מֵעֲלָמָא הָדִין חָסֵר מִן טְבַתָּא, דְּהוּא חַד, וְלִית
לֵיה זְכוּתָא לְמַעַבְד תְּנִינ. דְּתִנְיָא, א"ר יִצְחָק, הָאִי מֵאֵן דְּאִתְפַּטֵּר מִן עֲלָמָא
הָדִין יְחִיד בְּלֵא תְנִינ, אִיתְמַעִיט וַיִּשְׁתַּיְצִי מִדְּמִיּוֹנָא דְכֻלִּיל כָּל דְּמִיּוֹנִין.
כג) טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד. מ"ט, מִשּׁוּם דְּכִתִּיב אֲשֶׁר יֵשׁ * לָהֶם
שְׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם. א"ר יִצְחָק, ת"ח, דְּכִתִּיב קָרָא, פ"י אִם יִפְלוּ הָאֶחָד יָקִים
אֶת חֲבֵרוֹ, בְּהֵוּא דְּמִיּוֹנָא. וְאֵילוּ הָאֶחָד שִׁיפּוּל, וְאִין שְׁנֵי לְהַקִּימוּ.

מְאָמֵר הַיְבוּס

כד) רַבִּי יְהוּדָה שָׁלַח לֵיה ל'ר' אָבָא, אָמַר, אַתּוֹן דְּקִימְתוּן קָמִי מְאָרִיהוֹן
דְּמִתְנִיתִין, מ"ט יְבָמָה יָבֵא עֲלֵיהָ לְהַקִּים שְׁם הַמֵּת, וְלֹא בְּאִשָּׁה אַחֲרָת.

כה) שָׁלַח לֵיה, פ"ה לְמַד מְדַבֵּר בְּאוֹת נִפְשָׁה שְׂאֵפָה רוּחַ. אִיתְרַגְּשִׁי
רַבִּי יְהוּדָה, וְאָמַר, וְדַאי דָּא הִיא רְזָא דְחִתְכֻמְתָּא, מִשְׁמַע דְּאָמַר שְׂאֵפָה רוּחַ,
רוּחַ מְמֵשׁ.

כו) וְאָזְלָא הָא כְּהָאִי דְּא"ר יוֹסִי דְּכִתִּיב, וַיִּכְבֶּן רְאִיתִי רְשָׁעִים קְבָרִים
וְכָאוּ. וְכָאוּ מְמֵשׁ. א"ר יִצְחָק, וּמִתְפָּרֵשׁ מְלָה, בְּמֵאִי דְּכִתִּיב בְּאוֹת נִפְשָׁה דְּמִשְׁמַע
דְּאִפִּילוּ אַרוּסָה, וְאִפִּילוּ בְּעוֹלָה אַתִּינ בְּתוֹעֲלָתָא דְּהָאִי מְלָה.

כז) וְהִנֵּה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלַד יָקוּם וְכו'. וּמ"ט הַבְּכוֹר, וְלֹא הַשְּׁנִי
וְלֹא הַשְּׁלִישִׁי. א"ר יוֹדֵן, הַבְּכוֹר וְהִרְאִשׁוֹן עַל כָּל פָּנִים שֶׁל מֵת הוּא, וְדַעֲתִיּהוּ
דְּתַרְוִיּהוֹן בְּזוּגָא קְדָמָה בְּמִיתָא.

מִסְרַת זְהַר

א) (שם). ב) (ירמיה ב) ויחי לא. ו) (קהלת ח) חיי שרה קצח תק"ח ד' קיר ט"ב. ז) (דברים כה) פנחס מה.

מְאָמֵר	הַסּוּלָם	הַיְבוּס
אחד ואין שני גם בן ואח אין לו. יש אחד, זהו אדם הנפטר מהעולם הזה חסר מן טוב, שהוא אחד, ואין לו זכות לעשות שני. שלמדנו, א"ר יצחק, מי שנפטר מהעולם הזה יחיד בלא שני, דהיינו בלי בניו הוא מתמעט וכלה מהדמיון הכולל כל הדמיונות. שהוא המלכות, כנ"ל.	כג) טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן וְגו': טוֹבִים הַשְּׁנַיִם, דְּהֵינּוּ מִי שִׁישׁ לוֹ בֵּן, מִן הָאֶחָד מִמֵּי שְׁהוּא יְחִיד וְאִין לוֹ בֵּן. מֵהוּ הַטַּעַם. הוּא מִשּׁוּם שְׁכָתוּב, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שְׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם. א"ר יצחק בוא וראה, שמקרא כתוב, כי אם יפלו האחד יקים את חברו. דהיינו באותו הדמיון, שהוא המלכות, שהיא אמה של נשמתו. ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו.	כח) שָׁלַח לֵיה פְּרָא וְגו': שֵׁלַח לוֹ. פְּרָא לְמוֹד מְדַבֵּר בְּאוֹת נִפְשָׁה שְׂאֵפָה רוּחַ. פִּירוּשׁ. פְּרָא, הֵינּוּ הַיְבוּסָה, שְׁהִיתָה, לְמוֹד מְדַבֵּר, דְּהֵינּוּ שִׁישְׁבָה עִם אִישׁ שְׂאִין לוֹ בְּנִים שְׁהוּא כְּמַדְבֵּר, כְּשִׁמְתִּיבְמֵת. בְּאוֹת נִפְשָׁה שְׂאֵפָה רוּחַ. נִרְגַּשׁ ר' יְהוּדָה וְאָמַר, וְדַאי הוּא זֶה סוּד הַחֲכָמָה, שְׁמִשְׁמַע, מִשְׁאֵמֵר, שְׂאֵפָה רוּחַ, הֵינּוּ רוּחַ מְמֵשׁ. כְּלוּמַר, שְׁרוּחַ הַמֵּת בְּלִי בְּנִים מִתְגַּלְגַּל בְּמַעֲיָה שֶׁל הַיְבוּסָה.
כד) רַבִּי יְהוּדָה שָׁלַח לֵיה ל'ר' אָבָא, אָמַר, אַתּוֹן דְּקִימְתוּן קָמִי מְאָרִיהוֹן דְּמִתְנִיתִין, מ"ט יְבָמָה יָבֵא עֲלֵיהָ לְהַקִּים שְׁם הַמֵּת, וְלֹא בְּאִשָּׁה אַחֲרָת.	כו) וְאָזְלָא הָא כְּהָאִי דְּא"ר יוֹסִי דְּכִתִּיב, וַיִּכְבֶּן רְאִיתִי רְשָׁעִים קְבָרִים וְכָאוּ. וְכָאוּ מְמֵשׁ. א"ר יצחק, ומתפרש מלה, במאי דכתיב באות נפשה דמשמע דאפילו ארוסה, ואפילו בעולה אתיין בתועלתא דהאי מלה.	כז) וְהִנֵּה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלַד יָקוּם וְכו'. וּמ"ט הַבְּכוֹר, וְלֹא הַשְּׁנִי וְלֹא הַשְּׁלִישִׁי. א"ר יוֹדֵן, הַבְּכוֹר וְהִרְאִשׁוֹן עַל כָּל פָּנִים שֶׁל מֵת הוּא, וְדַעֲתִיּהוּ דְּתַרְוִיּהוֹן בְּזוּגָא קְדָמָה בְּמִיתָא.
כה) שָׁלַח לֵיה, פ"ה לְמַד מְדַבֵּר בְּאוֹת נִפְשָׁה שְׂאֵפָה רוּחַ. אִיתְרַגְּשִׁי רַבִּי יְהוּדָה, וְאָמַר, וְדַאי דָּא הִיא רְזָא דְחִתְכֻמְתָּא, מִשְׁמַע דְּאָמַר שְׂאֵפָה רוּחַ, רוּחַ מְמֵשׁ.	כז) וְהִנֵּה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלַד יָקוּם וְכו'. וּמ"ט הַבְּכוֹר, וְלֹא הַשְּׁנִי וְלֹא הַשְּׁלִישִׁי. א"ר יוֹדֵן, הַבְּכוֹר וְהִרְאִשׁוֹן עַל כָּל פָּנִים שֶׁל מֵת הוּא, וְדַעֲתִיּהוּ דְּתַרְוִיּהוֹן בְּזוּגָא קְדָמָה בְּמִיתָא.	כז) וְהִנֵּה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלַד יָקוּם וְכו'. וּמ"ט הַבְּכוֹר, וְלֹא הַשְּׁנִי וְלֹא הַשְּׁלִישִׁי. א"ר יוֹדֵן, הַבְּכוֹר וְהִרְאִשׁוֹן עַל כָּל פָּנִים שֶׁל מֵת הוּא, וְדַעֲתִיּהוּ דְּתַרְוִיּהוֹן בְּזוּגָא קְדָמָה בְּמִיתָא.

זהר כי תצא חדש ז

מאמר החליצה

כח תנאי, א"ר יוסי, ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים, האי מלה חוצפא אתחזי. א"ר יהודה, ח"ו דחוצפא הוא, אלא לאתחזא טיבו דבעיאי למעבד עם מיתא, ואיהו לא בעי, ולפיכך עבדית ליה קלנא קמי פולא.

כט מאי קלנא עבדית ליה. דכתיב, וירקה בפניו, להכלם בפני הכל, אשר לא יבנה את בית אחיו. וקרא כתיב, וירקה ואמרה פכה כו'. כמד"א, ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם.

ל רבי אבהו אמר ר' יוחנן, צהבה וירקה ורקא, דמתחזי לכולא דאיהו רוקא, ולא מיס, ולא דאתפסי בעפרא.

לא התיא איתתא, דאתת לקמיה דרבי שמעון, ונרמת רוקא, וחזי בה דאכלת בההוא שעתא, ולא הוי מתחזי רוקא, ולא אתעבדת ההוא יומא, ולכתר אמלכו ואודווגו דא עם דא.

לב ומי עביד ר' שמעון הכי, והתנן אי אמלכו קודם דתספלק קמי דיינא יאות, ומדתשרי סיגיה קמי דיינא לא.

לג א"ר יהודה, שאני התיא איתתא, דעד לא עבדו דא עם דא, אלא דארמית רוקא למחזי, ולא הוה כשרא ואזלו ואודווגו דא עם דא לכתר.

חלופי גרסאות

9 ה"ג הסלם נ"א צהבה ול"ג וירקה דפוסים ראשונים נ"א וירקה ול"ג צהבה (מונקאטש במרובעים). צ נ"א חייב (קראקא). ק נ"א אתכסי (דפוסים ראשונים). ר נ"א ורקא (קראקא). ש נ"א עברת (דפוסים ראשונים). ת נ"א הוו (קראקא).

מסורת הזהר

(II) (במדרב רב) ז"ח ד' עה ט"ד.

החליצה

הסולם

מאמר

כעס, רוק הנראה לכל שהוא רוק, ולא מיס, ולא שיתכסה בעפר. צהבה פירושו כעסה, כי תרגום כעס הוא צהב (שמ"א א' ו').

הבכור, ולא השני ולא השלישי, א"ר יודן הבכור והראשון עכ"פ של מת הוא ודעת שניהם שבזווג הא, היתה במת.

מאמר החליצה

כח (א) התיא אתתא דאתת וכו': התיא אשה שבאה לפני ר' שמעון, והטילה רוק, וראה בה, שאכלה בעת ההיא, והרוק לא היה נראה. והחליצה לא נעשתה. אח"כ התנחמו. ונודווגו זה עם זה.

כח תנאי א"ר יוסי וכו': למדנו אר"י, ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים וגו'. דבר זה נראה כעזות פנים. א"ר יהודה, חס ושלום, שתהיה חוצפה, אלא להראות הטוב שצריכים לעשות עם המת, והיבם לא רצה, ולפיכך עושה לו בזיון לפני הכל.

לב ומי עביד ר' שמעון וכו': שואל, ואיך עשה רבי שמעון כך. והרי למדנו, אם התנחמו קודם שעלה הדבר לפני הדיין יפה. אבל משחלצה נעלו לפני הדיין, לא. אינם יכולים להתנחם.

כט מאי קלנא עבדית וכו': שואל, איזה בזיון עושה לו. ומשיב, שכתוב, וירקה בפניו, להכלימו לפני הכל, אשר לא יבנה את בית אחיו. ומקרא כתוב, וירקה ואמרה ככה וגו'. כש"א, ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם.

לג א"ר יהודה שאני וכו': אר"י, משונה האשה היא, שבאה לפני ר"ש, שעוד לא עשו כלום זה עם זה, אלא שהטילה רוקה לברקו, ולא היה כשר. והלכו אח"כ ונודווגו זה עם זה.

ל רבי אבהו אמר וכו': ר"א אמר ר' יוחנן, כעסה וירקה, כלומר שתירק מתוך (דפו"י דף ג"ט ט"ב)

וחלצה

ה זהר כי תצא חדש
 (ד) ותלצה נעלו, כמד"א חלץ מהם. רבי יהודה אמר רבי חייא, פתיב,
 אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך, וכי מנעל מטהר את המקום, או
 מטמא את המקום. אלא א"ר אבא, מלמד שצנה לו הקב"ה בדרך כבוד
 להתפרש מאשתו מכל וכל. במשה פתיב נעליך, וביהושע פתיב נעליך,
 שלא יתפרש מאשתו מכל וכל, אלא לעתים מזומנים.
 (ה) כי המקום אשר אתה עומד עליו. מקום יש לך במעלה גדולה
 משאר בני אדם, מדרגה הנקראת קודש. וע"כ נצטנה להתפרש מאשתו
 בדרך נעל. אף פאן נמי האי נעל פרישות אשה.
 (ו) א"ר יוחנן, צריך האדם לבטוח בקונו, וליקח אשה, ולהוליד בנים,
 שלא ילך עירי לעולם הבא. דתנן, מאי דכתיב ערירים ימותו, דכל מי
 שאין לו בנים בעולם הזה, הוא כאלו לא נברא ולא היה, ונקרא עירי
 מן העולם הזה, ומן העולם הבא.
 (ז) דא"ר יוחנן, מאחר שהאדם נושא אשה, ומוליד בנים. נקרא
 עבד ה', ונוחל העולם הזה, והעולם הבא. דכתיב, להניח ברכה אל ביתך.
 (ח) משל למה הדבר דומה. למלך שנתן פקדון לשלשה בני אדם,
 האחד שמר את הפקדון. השני אבד את הפקדון לגמרי. השלישי טנף את הפקדון,
 ונתן ממנו לאחר לשמרו. לימים, בא המלך לתבוע פקדונו. אותו ששמר

מסורת זוהר חלופי גרסאות
 (ט) הושע ה' פנחס קטו. (י) שמות ג' בשלה תיו. (יא) ויקרא כ' ויחי שפח משפטים רעד. (יב) יחזקאל מד' בהשמות ח"ב ד' רעא. ד"י ת"ז ת"יב ד' כז. תכ"ב ד' עב: תק"ה ד' קטו ט"א לעיל חקת את ית.
 א נ"א הנעל (דפוסים ראשונים). ב נ"א ל"ג אלא (קראקא). ג בדפוס קראקא חסר מן מכל וכל עד מכל וכל. ד נ"א קדוש (דפוסים ראשונים). ה נ"א ל"ג לא (וויניצא). ו נ"א נקרא (קראקא).

מאמר המלים החליצה
 (ד) והלצה נעלו: פירושו, כמו שאתה אומר, חלץ מהם. ר' יהודה אמר ר' חייא, כתוב, אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך. שואל, וכי מנעל מטהר את המקום או מטמא את המקום. אלא אמר ר' אבא, מלמד שצנה לו הקב"ה בדרך כבוד להתפרש מאשתו מכל וכל. במשה כתוב נעליך, וביהושע כתוב נעליך, דהיינו רק נעל אחת. היינו, שלא יתפרש מאשתו מכל וכל, אלא לעתים מזומנות.
 (ה) כי המקום אשר אתה עומד עליו: פירושו, מקום יש לך במעלה גדולה משאר בני אדם, היא המדרגה הנקראת קודש. וע"כ נצטנה לפרוש מאשתו בדרך לשון נעל. אף כאן, בחליצה, גם הנעל הזו שכתוב, וחליצה נעלו, הוא פרישות אשה. כלומר שפרישת היבם (דפו"י דף ג"ט ט"ב)
 (ו) דא"ר יוחנן מאחר וכו': כי אר"י, מאחר שהאדם נושא אשה ומוליד בנים, נקרא עבד ה', ונוחל העולם הזה והעולם הבא. שכתוב, להניח ברכה אל ביתך.
 (ז) משל למה הדבר דומה: משל למה הדבר דומה. למלך שנתן פקדון לשלשה בני אדם

זהר **כי תצא** **חדש** **ט**
הפקדון, שבחיו המלך ועשאו * נאמן ביתו. השני שאבד את הפקדון, האבדו מן העולם, וצוה שלא יהיה לו שם ושארית. השלישי שטנף את הפקדון, והניח ממנו לאחר, אמר המלך, הניחו לזה עד שנראה האחר, היאך יעשה ממה שהניח זה בידו, ובין כך לא יצא מבית המלך.
ל זכה האחר, יצא זה לחירות. לא זכה, אמר המלך, תנו לזה עונש על שטנף את הפקדון, וישאר הפקדון שלו. רב הונא אמר, כיון דעאל עאל.
מ ואי טנף את הפקדון ולא הניח ביד אחר לשמרו, מוציאין אותו מבית המלך, עד שיבא אחר ויתקן מה שטנף זה, והפקדון מוציאין אותו מידו של זה, ונותנין אותו לזה שתיקנו.
מא רבי תייא אמר, פתיב ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש תיה. כיון דאמר נשמת חיים, אמאי ויהי האדם לנפש תיה. אלא, ע"מ כן נתן הקב"ה נשמה באדם, שיהיה לנפש תיה. במערכא קורין ליולדת, תיה.

מסורת הזהר (בראשית ב) לעיל יתרו את כה. | חלופי גרסאות | ז נ"א האחר (דפוסים ראשונים).

הפולם **מאמר** **החליצה**
אדם, האחר, שמר את הפקדון. השני, אבד את הפקדון לגמרי. השלישי, טנף את הפקדון, ונתן ממנו לאחר לשמרו. לימים בא המלך לקבל פקדונו. אותו שמר את הפקדון, שבחיו המלך ועשאו נאמן ביתו. השני, שאבד את הפקדון, האבדו מן העולם, וצוה שלא יהיה לו שם ושארית. השלישי, שטנף את הפקדון, והניח ממנו לאחר. אמר המלך, עזבו את זה, עד שנראה מה יעשה האחר, ממה שהניח זה בידו. ובתוך כך, לא יצא מבית המלך.
לט זכה האחר יצא וכו': זכה האחר, יצא זה לחירות. לא זכה. אמר המלך, תנו לו עונש על שטנף את הפקדון, וישאר הפקדון שלו. רב הונא אמר כיון שנכנס נכנס. פירוש. כיון שממתינים למעלה לראות מה יעשה האחר, ובתוך כך אינו יוצא מבית המלך, ע"כ אפילו אם האחר אינו זוכה, אין מוציאין אותו משם.
מ ואי טנף את וכו': ואם טנף את הפקדון ולא הניח ביד אחר לשמרו, מוציאין אותו מבית המלך עד שיבא אחר ויתקן מה שטנף זה. והפקדון, מוציאין אותו מידו של זה, ונותנין אותו לזה שתיקנו.
פירוש. הפקדון זו היא הנשמה. המלך זהו הקב"ה. וז"ש (באות ל"ח) למלך שנתן פקדון לג' בני אדם, האחד שמר את הפקדון, שהוא הנשמה. והיינו צדיק גמור. (דפוסי דף ג"ט ט"ב * ט"ג)
השני אבד את הפקדון לגמרי, דהיינו רשע גמור. השלישי, טנף את הפקדון, בחטאיו, ונתן ממנו לאחר לשמרו. דהיינו שהניח בן שיתקן אותו. לימים וכו' עשאו נאמן ביתו. דהיינו לצדיק הגמור. השני וכו' האבדו מן העולם, היינו לרשע הגמור. השלישי, שטנף את הפקדון בחטאיו, והניח ממנו לאחר, דהיינו שהניח בן שיתקן אותו. אמר המלך הניחו לזה עד שנראה האחר היאך יעשה וכו' דהיינו נראה מה יהיו מעשיו של הבן. ובין כך לא יצא מבית המלך, שלא גרשוהו לגיהנם. וז"ש (באות ל"ט) זכה וכו' לא זכה הבן, אמר המלך תנו לזה עונש וכו' וישאר הפקדון שלו. דהיינו הנשמה. ור' הונא חולק ואמר, כיון דעאל עאל, שאפי' לא זכה הבן, אין מגרשין אותו לגיהנם. וז"ש (באות מ') ואי טנף את הפקדון ולא הניח ביד אחר לשמרו דהיינו שלא הניח בן. מוציאין אותו מבית המלך עד שיבא אחר, דהיינו עד שיתגלגל בגוף אחר ויתקן מה שטנף זה. והפקדון, מוציאין וכו' ונותנין אותו לזה שתקנו, דהיינו שהנשמה שייכת לגוף השני שתקן אותה.
מא רבי תייא אמר וכו': ר"ח אמר, כתוב, ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש תיה. שואל, כיון שאמר נשמת חיים למה צריך לומר ויהי האדם לנפש תיה. ונשיב, אלא

י זהר **כי תצא** חדש

מב) ותו, אלהים אפיק זינין לזיניה, והיא הנשמה. והנשמה מתחלקת ומתרבה בגוף, בעוד שהיא בגוף, וכיון שיוצאה מהגוף, מתרבה ביותר, ומשגת מה שלא תוכל להשיג בעודה בגוף.

מג) ותיקף שנפרדת מהגוף, רוצה להדבק באלהים, ובגין דלא אפיקת גופא, דהוא זיניה, כמה דאפיק אלהים נשמתא דהוא זיניה, לא מתקבלת, וחוזרת ושואפת עד שתפנס בגוף אחר, כדי לקיים זרע ולשוב להדבק בגוף הטהור והנקי. ומי שלא הניח בנים, לא מודקק ליה. הה"ד, בראות נפשה שאפה רוח.

מד) רבי שמעון אמר, האי מאן דלא אשתאר בתריה גזעין לשרשא, נשמתיה אשתיצי מן ההוא דמיונא דכליל כל דמיונין, עד דמתגלגלא, ויאיתורקת ממאנא למאנא. כמד"א, וְלֹא הוֹרֵק מְכַלֵּי אֶל כְּלֵי. מאי תקנתיה. כתיב, וְכֹא גָאֵלוּ הַקְּרֹב אֵלָיו וְגָאֵל אֶת מִמְכָּר אָחִיו.

מה) רבי יהודה אמר, מתגלגלת עד די תשכח מאנא דכשרא לאתתקנא. ואי ההוא פרוקא לא הוי, קונטיפא דבודיטא אתבר. ועל האי אתקרי, ומשלם לשונאיו אל פניו להאכידו. וכתב, ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי.

חלופי גרסאות

ח נ"א ואתרקינת (ווינציא) נ"א ואתבקעת (קראקא). ט נ"א ל"ג וכתוב (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

(1) (ירמיה ב) ויחי לא לעיל אות כה. 0 (שם מח).
(2) (ויקרא כה) פנחס נד. 9 (דברים ז) כ"א רכה. צ (שם ה) ת"ז תס"ט ד' קג. תקי"ח ד' קוד ט"ב.

החליצה

באות נפשה שאפה רוח. שרוח המת בלי בנים נשאף לבן הנולד מיבמה (כנ"ל אות כ"ה).

מד) רבי שמעון אמר וכו': רש"א, מי שאינו משאיר אחריו גזעים לשרש, דהיינו שאינו מניח בנים, נשמתו כלה מאותו הדמיון הכולל כל הדמיונות, עד שמתגלגלת, והיא מורקת מכלי אל כלי. כש"א, ולא הורק מכלי אל כלי. מה תקונו. הוא כמ"ש, וְכֹא גָאֵלוּ הַקְּרֹב אֵלָיו, דהיינו היבם, וגאל את ממכר אחיו.

מה) רבי יהודה אמר וכו': רי"א, היא מתגלגלת עד שתמצא כלי הראוי להתקן בו. דהיינו על ידי היבום. ואם אותו הגואל אינו, נשבר הכלי היקר. ועל זה כתוב, ומשלם לשונאיו אל פניו להאכידו. וכתוב, ועושה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי. קונטיפא דבודיטא, פירושו לפי הענין, כלי יקר.

הלכך

הפוסקים

מאמר

אלא על תנאי זה נתן הקב"ה נשמה לאדם, כדי שיהיה לנפש חיה, דהיינו שיוליד בנים, כי במערב קוראים ליוולדת חיה.

מב) ותו. אלקים אפיק וכו': ועוד. אלקים הוציא מינים למינו, שהיא הנשמה, הבאה ממלכות הנקודות בשם אלקים. והנשמה היא מתחלקת לזכר ונקבה ומתרבה בגוף בעוד שהיא בגוף. וכיון שיוצאה מן הגוף, היא מתרבה ביותר, ומשגת מה שלא תוכל להשיג בעודה בגוף.

מג) ותכף שנפרדת מהגוף וכו': ומיד שהיא נפרדת מן הגוף היא רוצה להדבק באלקים. ומשום, שלא הוציאה גוף, דהיינו שלא הולידה בן, שהוא מינו, כמו שהוציא אלקים את הנשמה שהיא מינו. אינה מתקבלת לאלקים. וחוזרת ושואפת עד שתכנס בגוף אחר להתגלגל. כדי לקיים זרע, ולשוב ולהדבק בגוף הטהור, והוך, והנקי שהוליד בנים, ומי שלא הניח בנים אינה קשורה בו. ז"ש (דפו"י דף ג"ט ט"ג)

זהר כי תצא חדש יא
 (מו) הילָכָךְ אִיר אָבֵא, כְּתִיב ^ק בְּצֵלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. מֵה שְּׁמֵא
 דָּא אִפִּיק זִינִין לְזִינְיָהּ. כֶּף בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַפְקָא זִינִין לְזִינְיָהּ י .

חלופי גרסאות
 י נ"א עד כאן (קראקא).

מסורת הזהר
 (ק) (בראשית ט) נח רנב לעיל יתרו את שפט.

מאמר הסולם החליצה
 (מו) הִלְכָךְ אִיר אָבֵא וכו': לפיכך א"ר דהיינו המלכות, המוציאה תולדות, שהן
 אבא, כתוב, בצלם אלקים עשה את האדם. הנשמות, כך צריך האדם להוציא מינים למינו.
 מה שם זה, אלקים, הוציא מינים למינו, דהיינו להוליד בניו.
 (דפו"י דף ג"ט ט"ג)

סליק פרשת כי תצא

